

Posudek oponenta na diplomovou práci

oponentský posudek

Jméno posuzovatele: *Jana Poupová*

Datum: 29. 6. 2020

Autor: *Bc. Anna Vávrová*

Název práce:

Práci v učebnicích pro ZŠ a nižší stupeň gymnázia (Analýza grafického zpracování kapitoly Ptáci se zaměřením na modelové druhy)

Cíle práce:

- 1. analyzovat grafické zpracování a zobrazování pro taxon ptáci (Aves) v rámci učebnic přírodopisu pro základní školy a nižší stupně gymnázií v ČR*
- 2. popsat a zhodnotit ideální modelový druh pro taxon ptáci (Aves), který je vhodný pro výuku přírodopisu na základní škole nebo nižším stupni gymnázia včetně zařazení do učebnic v našem kulturním prostředí*

Struktura (členění) práce, odpovídá požadovanému? ANO, i když označení teoretická, resp. praktická část práce není běžné, spíše se teoretická pasáž nazývá přehled literatury.

Rozsah práce: *celkem 145 stran (z toho vlastní text 106 stran, 8 příloh v rozsahu 39 stran)*

Je uveden anglický abstrakt a klíčová slova? ANO

Je uveden seznam zkratk? ANO

Literární přehled:

Odpovídá tématu? ANO

Je napsán srozumitelně? ANO

Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů? (V souladu s pravidly zveřejněnými katedrou – tj. literární přehled obsahuje především citace primárních zdrojů, ne opisy učebnic) ANO

Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? ANO

Jak student pracuje se zdroji?

Osobně se mi příčí úvodní vysvětlování takových základních slov, jako je teorie (viz s. 3), a to jen proto, že se autorka dá věnuje teorii učebnic. Rozhodně to však není špatně.

Neobvyklé je umístění odkazu na přímou citaci před ní (s. 3). Jde nicméně pouze o ojedinělý případ.

Charakteristiku učebnic (jejich definice, funkce, komponenty, výzkum) pokládám za zdařilou a obsažnou.

Podkapitola věnovanou charakteristice samotných ptáků považuji za nadbytečnou, využívání jednoho dominantního zdroje pro toto téma (Gaisler a Zima, 2018) v takové míře není ideální, i když na to autorka sama předem upozorňuje. U tohoto zdroje má navíc nepřesně uvedené jméno autora (Gaisler místo Gaisler) – chyba se opakuje, a to i v seznamu literatury.

Materiál a metody (postup práce):

Byly zvolené metody vhodné k dosažení stanovených cílů? ANO

Jsou metody srozumitelně popsány? ANO

Srovnávání dnes užívaných učebnic s těmi výrazně staršími nepovažuji za nutné. Dá se předpokládat, že možnosti tisku a barevných obrázků v knihách byly tehdy výrazně menší než dnes. Navíc se ve výuce mohly jako grafický prvek spíše než obrázky z učebnic uplatnit nástěnné obrazy.

Praktická část (výsledky a přílohy):

Obsahuje práce pedagogický výzkum? ANO

Odpovídá výzkum potřebám práce? ANO

Obsahuje práce praktické výstupy do školní praxe? ANO

Byly teoretické předpoklady a materiály uvedené v práci ověřeny ve školní praxi? ANO

Je dokumentace výsledků dostačující? ANO
Postačuje množství výsledků ke splnění cílů? ANO

Osobně bych zohlednila či alespoň zmínila cenu učebnic. Pěkné grafické zpracování s velkými barevnými obrázky může učebnici značně prodražit a ovlivnit učitele, co budou nakonec chtít do školy koupit.

Diskuze:

Je opravdu diskuzí, nejde jen o konstatování vlastních výsledků? ANO
Jsou výsledky porovnávány s literaturou? ANO
Jsou uvedeny nějaké hypotézy či návrhy na další řešení problematiky? ANO

Autorka zmiňuje vliv roční doby na výuku a pokládá zimu za špatné období pro výuku ptáků (s. 92). Dá se však namítnout, že řada ptáků může být v této době k vidění například na školním krmítku.

Závěr:

Je výstižný? ANO, závěr shrnuje podstatné informace uvedené v práci, jeho začátek však není slohově příliš zdařilý.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Text je napsán poměrně pečlivě, pouze ojediněle se v něm vyskytují překlepy, chybějící či přebývající písmena a mezery (například na s. 6). Místy však najdeme chyby v interpunkci ve větě (například na s. 17, 21, 89, 90 či 91). Na s. 6 byly nesprávně použité uvozovky, na s. 4 je chyba ve shodě podmětu s přísudkem a na s. 10 chyba v i/y. Ojediněle se objeví nevhodná formulace (například na s. 78 „hodnocení této učebnice bylo tak nějak padesát na padesát“).

Je obvyklé mít v textu odkazy na obrázky ve podobě (obr. č.), což například na s. 5 či s. 12 není. Text nicméně na obrázky plynule navazuje. V pasáži věnovaných charakteristice ptáků je již správně uváděno „viz obr. č.“.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Práce splňuje vytyčené cíle, doporučuji ji k obhajobě a hodnotila bych ji stupněm velmi dobře.

Otázky a připomínky oponenta:

- 1. Proč je vhodné používat reálný modelový druh (například kosa) a ne idealizovaný prototyp „ptáka obecného“?*
- 2. Dá se vyzorovat rozdíl v podrobnosti (počtu zobrazení, popiscích), s jakou je zachycena stavba ptáků u učebnic ekologicky pojatých a systematických?*
- 3. Dotazování učitelé často používají učebnice k tomu, aby si žáci podle nich obrázků překreslili a popsali do sešitů. Jak jinak by s obrázky a fotografiemi z učebnic mohli pracovat?*

Návrh hodnocení oponenta (konečnou známku stanoví komise, která přihlíží i ke kvalitě obhajoby)

velmi dobře

Podpis oponenta: